



Curriculum Ecosystem Theory: CET



ทฤษฎีระบบนิเวศหลักสูตร (Curriculum Ecosystem Theory: CET)



อาจารย์เป็ยก:
อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์

กำลังศึกษาปริญญาเอก
(หลักสูตรและการสอน)
ค.บ. (หลักสูตรและการสอน)
พร.บ. (ปรัชญา: เกียรตินิยมอันดับ 2)

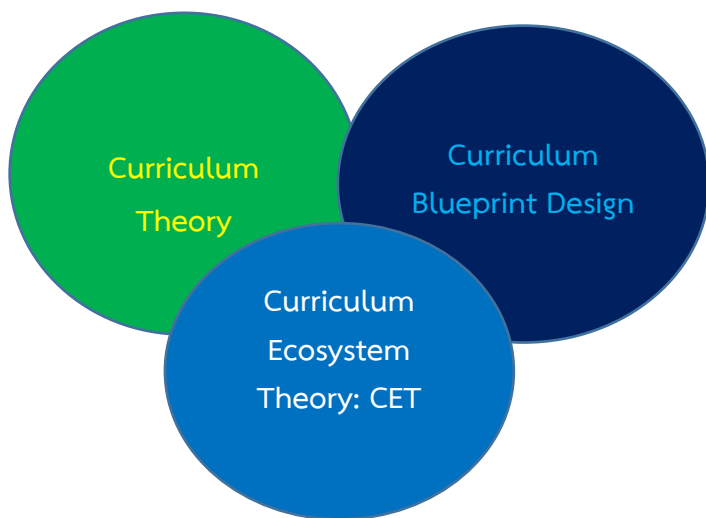


ทฤษฎีระบบนิเวศหลักสูตร

(Curriculum Ecosystem Theory: CET)

อภินันท์ สิริรัตนจิตต์

กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรการศึกษาดุซุฎิบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน
ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน
พุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาปรัชญา



ข้อมูลบรรณานุกรม

อภินันท์ สิริรัตนจิตต์. (2568).ทฤษฎีระบบนิเวศหลักสูตร
(Curriculum Ecosystem Theory: CET).
สงขลา: AP Book and Infopreneur.

พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2568
จำนวน 106 หน้า

คำนำ

ในยุคที่โลกของการศึกษาและสังคมกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ความท้าทายที่เราพบคือการทำให้หลักสูตรการศึกษามีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัว และพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หนังสือเล่มนี้จึงนำเสนอ Curriculum Ecosystem Theory (CET) หรือ “ทฤษฎีระบบนิเวศหลักสูตร” ซึ่งมองหลักสูตรการศึกษาไม่เพียงแค่แผนการเรียนรู้ แต่เป็น “ระบบนิเวศที่มีชีวิต” ที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลายๆ ส่วนที่มีการปฏิสัมพันธ์และวิวัฒนาการร่วมกัน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในยุคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ผมเชื่อว่า CET สามารถเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรที่ยั่งยืนและเหมาะสมกับทุกบริบท ทั้งในระดับโรงเรียนและในระดับชุมชน ซึ่งจะช่วยยกระดับการศึกษาให้เป็นเครื่องมือที่มีพลังในการพัฒนาทั้งผู้เรียนและสังคมโดยรวม

หนังสือเล่มนี้จะพาผู้อ่านไปทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด CET การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการสร้างหลักสูตรที่สามารถปรับตัวได้ตลอดเวลา ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน ครู ชุมชน และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตร

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความสนใจและติดตามผลงาน
ชิ้นนี้ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า CET จะเป็นแนวทางในการ
พัฒนาหลักสูตรและการศึกษาที่สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์
ให้กับผู้เรียนและสังคมในอนาคต

อภินันท์ สิริรัตนจิตต์

มิถุนายน, 2568

บทนำ

การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม แต่ในยุคที่โลกและสังคมกำลังก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายในการรักษาความยืดหยุ่นและความทันสมัย เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียนและสังคมโดยรวม ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หลักสูตรการศึกษาเองก็ไม่สามารถเป็นโครงสร้างที่คงที่และตายตัวได้ แต่ต้องมองเป็น “ระบบนิเวศ” ที่มีการปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ผู้เรียน ครู ชุมชน สื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่สามารถปรับตัวและวิวัฒน์ได้ตามเวลา

ในหนังสือเล่มนี้ จะนำเสนอแนวคิด Curriculum Ecosystem Theory (CET) ซึ่งมองว่าหลักสูตรเป็นสิ่งมีชีวิตที่สามารถพัฒนาและปรับตัวได้ในทุกช่วงเวลา และไม่สามารถมองเป็นสิ่งที่ตายตัวหรือโครงสร้างที่เสร็จสมบูรณ์ การพัฒนาหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดนี้ไม่ใช่แค่การสร้างแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครู ชุมชน และเทคโนโลยี โดยทุกองค์ประกอบในระบบนิเวศต้องมีการพัฒนาและปรับตัวไปพร้อมกัน

ในส่วน CET จึงไม่ใช่แค่ทฤษฎีที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตรเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในยุคปัจจุบันและอนาคต โดยจะเน้นที่การเชื่อมโยงกับเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตรที่เปิดรับการปรับตัวและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

หวังว่าเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้จะช่วยกระตุ้นความคิดและเปิดมุมมองใหม่ๆ ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สามารถเติบโตและพัฒนาร่วมไปกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

สารบัญ

คำนำ	v
บทนำ	vii
บทที่ 1 บทนำสู่ทฤษฎีระบบนิเวศหลักสูตร	1
(Curriculum Ecosystem Theory - CET)	
1.1 แนวคิดเบื้องต้นของทฤษฎีระบบนิเวศหลักสูตร	1
1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของ CET ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา	2
1.3 การวิวัฒนาการของหลักสูตรจากโครงสร้างตายตัวสู่ระบบนิเวศที่มีชีวิต	3
1.4 นิยามศัพท์ทฤษฎีระบบนิเวศหลักสูตร	5
บทที่ 2 องค์ประกอบของระบบนิเวศหลักสูตร (CET)	7
2.1 ผู้เรียน: สิ่งมีชีวิตที่หลากหลายและวิวัฒน์	7
2.2 ครูและผู้ออกแบบหลักสูตร: ตัวเร่งกระบวนการวิวัฒนาการ	8
2.3 สื่อและเทคโนโลยี: ตัวกลางการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	8
2.4 ชุมชนและบริบท: สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการปรับตัว	9
2.5 Feedback Loop: กลไกการรับ-ส่งข้อมูลแบบทันที	10

บทที่ 3	หลักการและแนวคิดหลักของทฤษฎี CET	12
3.1	หลักสูตรคือ “ระบบนิเวศที่มีชีวิต”	12
3.2	การเปลี่ยนแปลงร่วม (Co-evolution) และ การพัฒนาหลักสูตร	13
3.3	หลักการ Feedback Loop: กลไกสำคัญ ของการพัฒนาหลักสูตร	14
3.4	การพัฒนาแบบไม่เชิงเส้น (Non-linear Development)	14
3.5	การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการพัฒนาและ ประเมินหลักสูตร	15
บทที่ 4	องค์ประกอบหลักของระบบนิเวศหลักสูตร (CET)	18
4.1	ผู้เรียน: ตัวแทนของสิ่งมีชีวิต ในระบบนิเวศ	18
4.2	ครู/ผู้ออกแบบหลักสูตร: ตัวเร่งกระบวนการ วิวัฒนาการ	19
4.3	สื่อ/เทคโนโลยี: ตัวกลางในการแลกเปลี่ยน และขยายองค์ความรู้	20
4.4	ชุมชน/บริบท: สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการ ปรับตัวและการอยู่รอดของหลักสูตร	20
4.5	Feedback Loop: กลไกการรับข้อมูลและ ปรับตัวแบบทันที	21